

Л. П. Філоненко

Барнич Ярослав Васильович

БАРНИЧ Ярослав Васильович (30. 09. 1896, с. Балинці побл. Коломиї, нині Снятин. р-ну Івано-Фр. обл. – 01. 06. 1967, м. Клівленд, шт. Огайо, США) – композитор, диригент, педагог, скрипаль, громадський діяч. Навч. у Коломий. гімназії (1906–14), закін. Львів. вищий муз. інститут (1924; викл. [Е. Зуна](#), [О. Ясеницька-Волошин](#), [В. Барвінський](#)). У 1914 добровольцем вступив до легіону УСС; у жовтні 1915 склав гімназ. іспит зрілості у Відні. Разом з [М. Гайворонським](#) організував смичк. квартет УСС, до складу якого увійшли [А. Баландюк](#) та Р. Лесик. 1916 стає диригентом Укр. театру товариства «Бесіда» у Львові (кер. А. Будзинський): поставлено «Хату за селом», «Гриця», «Наталку Полтавку», «Катерину», «Гальку» та ін. 1921 працював у мандрівній трупі «Українська театральна дружина» В. Коссака (Коломия, Чортків, Збараж), а також у Театрі Б. Овчарського (Львів). 1921–24 знову диригував в Укр. театрі товариства «Бесіда» під керівництвом [Й. Стадника](#). Вперше здійснив постановку опери «Відьма» (1922) та оперети «Бабський бунт» (1923; автор обох – Я. Ярославенко. З диригентом [Л. Гладилевичем](#) поставив оперети «Княгиня Чардашу» й «Баядерка» І. Кальмана (1923–24). 1925–26 – муз. кер. і диригент Укр. театру товариства «Просвіта» (Ужгород). Виїздив до Берліна, де поглиблював знання з диригування на курсах у В. Гросса. В Ужгороді Б. поставив «Мадам Баттерфляй» Дж. Пуччіні, «Фауста» Ш. Гуно, «Сільську честь» П. Масканьї, «Ноктюрн» М. Лисенка, «Відьму» Я. Ярославенка, «Циганського барона» та «Лилика» Й. Штраусса, «Циганське кохання» Ф. Легара та ін. 1927–29 працював у Самборі учителем жін. учител. семінарії «Рідна школа», організував філію Львів. вищого муз. інституту, диригував хором Самбір. «Бояна», разом з дружиною Я. Рубчак створив аматор. театр. 1929 Б. переїхав до Станіслава (нині Івано-Франківськ). Працював у семінарії сестер Василіянок, жін. гімназії Укр. пед. товариства, Держ. укр. чол. гімназії, Муз. інституті ім. М.

Лисенка, Держ. муз. інституті ім. С. Монюшка, Польс. вищій школі ім. Ф. Шопена, диригував хором «Боян». 1932 – викладач історії церк. музики і співу в Станіслав. духов. семінарії; 1939 – муз. кер. обл. театру ім. І. Франка, диригент симф. оркестру в Держ. філармонії. 1940 організував Гуцул. ансамбль пісні й танцю. У 30-х рр. були створені популярні пісні-танго «Ох, соловію» (1932), «Чи тямиш?» (1932), «Гуцулка Ксеня» (1932–33), «Хлопче, мій хлопче» та ін., а також оперети «Дівча з “Маслосоюзу”» (1932–33), «Шаріка» (1934), «Пригода в Черчі» (1936). У 1941–44 був диригентом Львів. опер. театру. За участю Б. поставлено драм. сцену «Камінний господар» Лесі Українки на музику Б. Кудрика, оперу «Продана наречена» Б. Сметани, «Вечорниці» П. Ніщинського, балети «Мрії старого композитора» Й. Штраусса, «Пер Гюнт» Е. Гріґа, «Пташник з Тіролю» К. Целера та ін. 1944 виїхав за кордон: спочатку до Німеччини (1944–49), а згодом до США, де жив і працював у Філадельфії (1949), Лорейні, Клівленді (шт. Огайо, 1950–67). У 1952 в Нью-Йорку створ. Укр. муз. інститут, в одній із філій якого (Клівленд і Лорейн) Б. викладав гру на скрипці й теор. предмети. Від 1950 – диригент Укр. хору ім. Т. Шевченка (Клівленд). Створив симф. сюїту й мелодраму «Батурин», низку хор. творів («Львів», слова Т. Курпіта, для чол. хору; «Поклін», слова Л. Мурович і «Досвіта», слова Марійки Підгірянки, для жін. хору; «Ми йдемо на бій» Яра Славутича, для мішаного хору та ін.), дит. п'єси для фортепіано («Трембіта», «Коник» та ін.), пісня «Лист з Америки», обробка «Гандзі» для мішаного хору та ін. 8 липня 1961 за підготовку концерт. програми з нагоди відкриття пам'ятника Т. Шевченку у Вінніпезі, у якій взяли участь 300 співаків і 80 музикантів, міська управа присудила Б. звання почес. громадянина міста. 23 квітня 1966 Б. вручено спец. почесну відзнаку творчої праці – «Золота батута». Остання робота Б. – п'єска-казка на 3 дії «Чародійна сопілка» залишилась незакінч., на прохання дружини Б. текст був допис. Леонідом Полтавою, а музика – Б. Сарамогою та В. Овчаренком. У рідному селі Б. відкрито мемор. дошку, у Коломиї ім'ям композитора названо вулицю.

Рекомендована література

1. Гайський О. Ярослав Барнич: Життя та творчий шлях // Вісті. 1966. № 3;
2. Філоненко Л. Ярослав Барнич та його пісня «Гуцулка Ксеня» // НТЕ. 1994. № 4;
3. Пушик С. Про авторів пісень «Червоні маки» і «Гуцулка Ксеня» // Галичина. 1995. № 106–114;
4. Філоненко Л. Ярослав Барнич – митець, педагог, громадянин (до 100-річчя від дня народж.) // Мистецтво та освіта. 1996. № 2;
5. Його ж. Ярослав Барнич: Наук.-популяр. нарис про життя та творчість. Дрогобич, 1999.

Бібліографічний опис:

Барнич Ярослав Васильович / Л. П. Філоненко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-40597>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).